

**Analiza zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc,
w których występuje zagrożenie dla
bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar
wodny do pływania, kąpania się, uprawiania
sportu lub rekreacji na terenie
Miasta i Gminy Siewierz**

Zatwierdzam

BURMISTRZ

mgr Zdzisław Banas

Siewierz, 2023 rok

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Właściwości wód, obowiązki właścicieli i zarządców wód.....	4
III. Charakterystyka Miasta i Gminy Siewierz w tym obszarów wodnych znajdujących się na terenie Gminy	6
IV. Zakazy i obowiązki osób przebywających na obszarach wodnych i korzystających z nich	10
V. Podsumowanie.....	11

I. Wstęp.

Celem opracowania analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie Miasta i Gminy Siewierz jest:

1. Zapewnienie na właściwym poziomie bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.
2. Identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.
3. Ustalenie podstawowego ryzyka zagrożeń oraz ich poziomu na obszarach wodnych.
4. Określenie działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa na obszarach wodnych.

Akty prawne regulujące bezpieczeństwo na obszarach wodnych:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 40, 572)
2. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 122)
3. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 714)
4. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1720 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 748)
7. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczenia obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu, oraz znaków informacyjnych i flag (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1979)
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli (Dz. U. z 2018 r., poz. 2476 z późn. zm.)

Organ gminy zobowiązany jest oznakować i odpowiednio zabezpieczyć obszary wodne, a także realizować działania prewencyjne w zakresie bezpieczeństwa nad wodą, zgodnie z ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych. W granicach administracyjnych Gminy Siewierz nie funkcjonują kąpieliska.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa osobom przebywającym na obszarach wodnych na terenie gminy Siewierz, Burmistrz Miasta i Gminy Siewierz zarządzeniem nr 0050.55.2023 z dnia 9 sierpnia 2023 r. powołał komisję do opracowania analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu i rekreacji na terenie Gminy Siewierz. Komisja dokonała lustracji obszarów wodnych znajdujących się na terenie Gminy Siewierz w zakresie właściwego zarządzania nimi, w tym prawidłowości oznakowania wynikającego z obowiązujących przepisów.

II. Właściwości wód, obowiązki właścicieli i zarządców wód.

Zgodnie z art. 211 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne:

1. Wody stanowią własność Skarbu Państwa, innych osób prawnych albo osób fizycznych.
2. Wody morza terytorialnego, morskie wody wewnętrzne, śródlądowe wody płynące oraz wody podziemne stanowią własność Skarbu Państwa.
3. Wody stanowiące własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego są wodami publicznymi.

Zgodnie z art. 214 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne:

Śródlądowe wody stojące, woda w rowie oraz woda w stawie, który nie jest napełniany w ramach usług wodnych, ale wyłącznie wodami opadowymi lub roztopowymi lub wodami gruntowymi, znajdujące się w granicach nieruchomości gruntowej stanowią własność właściciela tej nieruchomości.

Ustawa Prawo wodne definiuje:

1. Kąpielisko - rozumie się przez to wyznaczony przez radę gminy wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych, wykorzystywany przez dużą liczbę osób kąpiących się, pod warunkiem, że w stosunku do tego kąpieliska nie wydano stałego zakazu kąpielii; kąpieliskiem nie jest: pływalnia, basen pływacki lub uzdrowiskowy, zamknięty zbiornik wodny podlegający oczyszczaniu lub wykorzystywaniu w celach terapeutycznych, sztuczny, zamknięty zbiornik wodny, oddzielony od wód powierzchniowych i wód podziemnych,
2. Miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpielii - rozumie się przez to wykorzystywany do kąpielii wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych niebędący kąpieliskiem,

W przypadku użytego w opracowaniu zwrotu „dzika plaża” nie ma ona odniesienia do definicji ustawowej, a jedynie są to miejsca wykorzystywane przez mieszkańców do plażowania i kąpielii, bardzo często bez jakiegokolwiek infrastruktury.

Ustawa o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych definiuje:

1. Obszar wodny - rozumie się przez to wody śródlądowe w rozumieniu art. 19 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne oraz wody przybrzeżne w rozumieniu art. 26 tej ustawy, w pasie nieprzekraczającym jednej mili morskiej od linii brzegu, a także kąpielisko, miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpielii, pływalnię oraz inne obiekty dysponujące nieckami basenowymi o łącznej powierzchni powyżej 100 m² i głębokości powyżej 0,4 m w najgłębszym miejscu lub głębokości powyżej 1,2 m;
2. Wyznaczony obszar wodny - rozumie się przez to kąpielisko, miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpielii, pływalnię oraz inne obiekty dysponujące nieckami basenowymi o łącznej powierzchni powyżej 100 m² i głębokości powyżej 0,4 m w najgłębszym miejscu lub głębokości powyżej 1,2 m.

Obowiązki właściwych podmiotów w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach wodnych określa ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ww. ustawy zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych w szczególności polega na:

1. Dokonaniu, we współpracy z policją i działającymi na danym terenie podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje

zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji;

2. Oznakowaniu i zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych;

3. Prowadzeniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa na obszarach wodnych, polegających w szczególności na:

a) oznakowaniu miejsc niebezpiecznych,

b) objęciu nadzorem, we współpracy z policją i podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, miejsc niebezpiecznych, w tym miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli,

c) uświadamianiu zagrożeń związanych z wykorzystywaniem obszarów wodnych, w szczególności prowadzeniu akcji edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej

4. Informowaniu i ostrzeganiu o warunkach pogodowych oraz innych czynnikach mogących powodować utrudnienia lub zagrożenia dla zdrowia lub życia osób

5. Zapewnieniu warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia.

Za zapewnienie bezpieczeństwa, odpowiada:

1. na terenie parku narodowego lub krajobrazowego – dyrektor parku,

2. na terenie, na którym prowadzona jest działalność w zakresie sportu lub rekreacji – osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi działalność w tym zakresie,

3. na pozostałym obszarze – właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta) – zwani dalej „zarządzającym obszarem wodnym”.

Wójt, burmistrz lub prezydent miasta prowadzi i aktualizuje ewidencję kąpielisk oraz miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli. Jeżeli został wprowadzony stały zakaz kąpieli, wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany oznakować obszar czytelną informacją o zakazie kąpieli.

Podstawowe zagadnienia dotyczące oznakowania i sygnalizacji obszarów wodnych reguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczania obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu oraz znaków informacyjnych i flag. Forma oznakowania (wymiary, grafika, kolorystyka) znaków zakazu, ostrzegawczych i informacyjnych wymienionych w rozporządzeniu unormowana jest ogólnie obowiązującymi przepisami prawa i ustawodawca nie pozostawił zarządzającemu wyznaczonym obszarem wodnym dowolności w tym zakresie. Nie wolno wprowadzać w miejsce znaków określonych rozporządzeniem, znaków o innych kształtach, kolorystyce, grafice, rozmiarach itp. Na oznaczenie sytuacji nakazu, zakazu lub przekazu informacji określonych w rozporządzeniu.

Zgodnie z § 3 ww. rozporządzenia miejsca, w których kąpiel jest niedozwolona lub niebezpieczna, w szczególności przy śluzach, mostach, budowlach wodnych, na szlakach żeglownych, oznacza się odpowiednim znakiem zakazu, nakazu lub znakiem informacyjnym. Obszary wodne objęte znakiem zakaz kąpieli oznacza się, w szczególności przy dojsiach i dojazdach do obszaru wodnego, odpowiednimi znakami określającymi przyczynę zakazu.

III. Charakterystyka Miasta i Gminy Siewierz w tym obszarów wodnych znajdujących się na terenie gminy.

Charakterystyka Gminy Siewierz

Gmina Siewierz jest gminą miejsko-wiejską znajdującą się w północno-wschodniej części powiatu będzińskiego. Gmina graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi:

- od strony południowej – z Dąbrową Górniczą,
- od strony południowej i południowo – zachodniej z gminą Mierzęcice,
- od strony zachodniej – z gminą Ożarowice (powiat tarnogórski),
- od strony północnej – z gminami powiatu myszkowskiego – Koziegłowy i Myszków,
- od strony wschodniej – z gminami powiatu zawierciańskiego – Poręba i Łazy.

Gmina obejmuje obszar o powierzchni: 113,85 km², w tym miasto 39 km². Miasto i Gminę zamieszkuje 12 407 osób.

Nad miastem górują wzgórza:

- Brudzowice – 368,4 m nad poziomem morza,
- Łyska Góra – 329,4 m nad poziomem morza,
- Warpie – 338,7 m nad poziomem morza.

Położenie geograficzne

Geograficznie gmina usytuowana jest w Dolinie Czarnej Przemszy na wysokości 290,0 m nad poziomem morza w północno – wschodniej części Wyżyny Śląskiej na skraju Jury Krakowsko – Częstochowskiej.

Obszary wodne znajdujące się na terenie Miasta i Gminy Siewierz.

Wody powierzchniowe na terenie Gminy Siewierz reprezentowane są przez Przemszą prowadzącą swe wody z północnego wschodu na południowy zachód wraz z jej dopływami (potokami i ciekami):

Mitręga, Trzebyczka, Smudzówka, Żeliszawicki, Pustkowiec, Jordan.

Wody podziemne na terenie gminy reprezentowane są przez trzy piętra wodonośne:

- czwartorzędowe – zbiornik wód podziemnych GZWP Nr 455 Dąbrowa Górnicza,
- jurajskie – zbiorniki wód podziemnych UPWP JI Pogoria,
- triasowe – zbiornik wód podziemnych GZWP Nr 454 Olkusz – Zawiercie.

Trias siewierski należy do najzasobniejszych w kraju, zaś jakość wód jest bardzo dobra. Wody mineralne z okolic Siewierza należą do najzdrowszych. Przez ziemię siewierską przepływa Czarna Przemsza i jej dopływy: Mitręga, Trzebyczka, Smudzówka, Żeliszawicki, Szeligowiec i Jordan. Przez północną część gminy przepływa Brynica i jej dopływ Trzonia. Czarna Przemsza w Siewierzu oraz Mitręga należą do nielicznych rzek w województwie śląskim, płynących w naturalnych, nieregulowanych korytach. Stan ten powoduje, że rzeki te stanowią naturalne korytarze ekologiczne między obszarami istotnymi ze względu na ochronę bioróżnorodności. Stojące wody powierzchniowe to przede wszystkim Zalew Przeczycko – Siewierski, stawy rybne w dolinie potoku Mitręga oraz zbiornik Kuźnica Warężyńska.

Zbiorniki wodne znajdujące się na terenie Gminy Siewierz:

Zalew Przeczycko – Siewierski rozciągający się na południowy – zachód od Siewierza. Zbiornik ten został oddany w roku 1963. Powierzchnia zalewy wynosi ok. 570 ha z czego w granicach Miasta i Gminy Siewierz 400 ha. Całkowita pojemność zbiornika wynosi ok. 21 mln m³. Długość linii brzegowej wynosi 9 km. Największą głębokość zbiornik posiada w okolicach zapory i wynosi ona 11 metrów. Zalew zasilany jest przede wszystkim wodami Czarnej Przemszy, innymi potokami oraz występującymi na dnie źródłami krasowymi. Zbiornik zapewnia przepływ nienaruszalny i wymagany w Czarnej Przemszy poniżej zapory czołowej, co ma istotne znaczenie dla zaspokojenia potrzeb wodnych. Jest to zbiornik przeciwpowodziowy, magazynujący wodę w celu ochrony przed powodzią terenów leżących poniżej zbiornika. Jednocześnie służy rekreacji i turystyce. Zbiornik jest bardzo atrakcyjnym miejscem dla wędkarzy. Z występujących gatunków ryb można tu wymienić: okonia, sandacza, szczupaka, jazia, suma, wzdręgę, karpia, płoć, leszcza, lina.

Źródło: https://www.siewierz.pl/siewierz/data/wypoczynki_3/9-1.jpg

Źródło: https://www.siewierz.pl/siewierz/data/wypoczynki_3/9.jpg

Drugim akwenem na terenie Gminy Siewierz jest **Zbiornik Kuźnica Wareżyńska**, który powstał w ramach rekultywacji po nieistniejącej już kopalni piasku „Kuźnica Wareżyńska”. Zbiornik ten ciągnie się od Dąbrowy Górniczej (Piekło) i dochodzi na północy do Wojkowic Kościelnych. Lustro wody zajmuje powierzchnię około 560 ha z czego większa część znajduje się na terenie Miasta Dąbrowa Górnicza. Linia brzegowa zbiornika to 13 km. Brzeg zachodni zbiornika jest stromy i kamienisty, dno opada gwałtownie stwarzając duże niebezpieczeństwo i nie zachęca do plażowania i kąpieli. Zbiornik ma znaczenie przyrodnicze, krajobrazowe, przeciwpowodziowe i turystyczne. Dodatkowo wraz z przyległymi bezpośrednio terenami jest miejscem występowania bardzo wielu rzadkich i chronionych gatunków ptaków.

Źródło: https://www.siewierz.pl/siewierz/data/wypoczynki_3/10.jpg

IV. Zakazy i obowiązki osób przebywających na obszarach wodnych i korzystających z nich.

1. Zakazy i ograniczenia dotyczące korzystania z obszaru wodnego

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne każdemu przysługuje prawo do powszechnego korzystania z publicznych śródlądowych wód powierzchniowych, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

Prawo do powszechnego korzystania z wód nie jest wyłącznie prawem do kąpielii, stąd zakaz kąpielii nie oznacza zakazu powszechnego korzystania z wód.

Nie wszystkie wody powierzchniowe stanowią obszary bezpieczne i właściwe do kąpielii. Na wodach powierzchniowych nadających się do tego celu mogą być wyznaczane kąpieliska lub miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpielii, zdefiniowane szczegółowo w w/w ustawie.

W przepisach m. in. ustawy Prawo wodne zostały określone wymagania dla kąpielisk oraz miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpielii, a także zostały sprecyzowane obowiązki organizatorów takich miejsc.

Korzystanie z kąpielii dozwolone jest wyłącznie na terenie kąpielisk lub miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpielii – w miejscach do tego wyznaczonych i wyraźnie oznakowanych, w których zapewnione jest spełnienie wszystkich wymagań określonych przepisami prawa, zapewniających bezpieczeństwo osób korzystających z tych miejsc, w tym dotyczących obecności ratowników oraz prowadzenia badań stanu sanitarnego wody.

Na terenie Gminy Siewierz nie zostało wyznaczone miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpielii w rozumieniu w/w przepisów prawnych.

W granicach administracyjnych Gminy Siewierz nie występują miejsca, w których dozwolona jest kąpiel w wodach rzeki Przemszy.

Przepisy art. 55 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2151 z późn. zm.) wskazują, że za kąpiel w miejscu zabronionym grozi kara grzywny (mandat karny) do 250 zł lub kara nagany (dotyczy osób od 17-go roku życia). W przypadku osób nieletnich ma zastosowanie ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. 2022, poz. 1700). Wobec osób nieletnich można zastosować środki wychowawcze, które są wymienione w art. 7 w/w ustawy, jeżeli nieletni popełni wykroczenie bądź czyn o charakterze demoralizacyjnym.

2. Obowiązki osób korzystających z obszaru wodnego

Zgodnie z zapisami art. 3 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, osoby przebywające na obszarach wodnych obowiązane są do zachowania należytej staranności w celu ochrony życia i zdrowia własnego oraz innych osób, a w szczególności do:

- zapoznania się z zasadami korzystania z danego terenu, obiektu lub urządzenia i ich przestrzegania;
- stosowania się do znaków nakazu i zakazu umieszczanych na w/w terenie, przy obiekcie lub urządzeniu;
- zapoznania się i dostosowania swoich planów aktywności do umiejętności oraz aktualnych warunków atmosferycznych;
- użytkowania sprzętu odpowiedniego do rodzaju podejmowanej aktywności, sprawnego technicznie i zgodnie z jego przeznaczeniem i zasadami użycia;

– bezzwłocznego informowania odpowiednich służb ratowniczych lub zarządzających obszarami wodnymi, o zaistniałym wypadku lub zaginięciu osoby oraz o innych zdarzeniach nadzwyczajnych mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo osób.

V. Podsumowanie

Analiza zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie gminy Siewierz jest dokumentem, który **powstał w oparciu o przeprowadzone rozpoznanie miejsc niebezpiecznych przez powołaną komisję zarządzeniem nr nr 0050.55.2023 z dnia 09 sierpnia 2023 r.**

Sporządzenie przedmiotowej analizy jest wymagane zgodnie z ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, a także z obowiązkiem właściwego oznakowania samych miejsc zgodnie z Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczenia obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu, oraz znaków informacyjnych i flag. **Wszystkie opisane w dokumencie miejsca zostały rozpoznane i poddane analizie.** W miejscach, w których kąpiel jest niebezpieczna ustawione zostały znaki „ Zakaz kąpieli”. Znak obowiązuje na odległość podaną na obrzeżu znaku licząc w metrach w prawą i lewą stronę od znaku. Jeśli nie ma podanej odległości obowiązuje on na obszarze wodnym w zasięgu wzroku. Kąpieliskowe znaki zakazu mają kształt okrągły, o średnicy 60 cm. Znaki te są stawiane na kąpieliskach przy brzegach wody.

Reasumując powyższa analiza powinna uświadomić mieszkańców Miasta i Gminy Siewierz o panujących zagrożeniach przy zbiornikach wodnych. Przestrzeganie obowiązujących zakazów może uchronić przed wypadkami, jakie mają miejsce na obszarach wodnych. Nieumyślne kąpanie się w miejscach niedozwolonych, niestrzeżonych i nieoznakowanych może doprowadzić do tragedii.